

عنوان مقاله:

جلوه پری در زبان و هنر ایرانی با تاکید بر تعزیه

محل انتشار:

فصلنامه هنر و تمدن شرق، دوره 9، شماره 34 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

حامد شکوری - دکتری پژوهش هنر، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

پری در زبان فارسی انگاره ای (مفهومی) د وگانه و رازآمیز است، گروهی از معانی، آن را بود ه ای ستود ه می خوانند که نیکو، زیبا و مهربان است و گروهی د یگر نکوهید ه و تباہش می د اند چنان که به انسان آسیب می رساند و پری زد ه اش می کند . اما با این وجود پری از آغاز تا امروز د ر فرهنگ ایران جا د اشته و با چهره های رنگ به رنگ د ر زبان و هنر ایرانی نمود یافته است. پژوهش د ر پیشینه پری نشان داد سبب د وگانگی انگاره پری آن است که د ر آموزه های پیشازرتشت ایزد بانوی باروری، عشق و خواهش های تنانه بود ه اما زرتشت با آمد ن خود او را از انجمن اهوراییان راند ه و د ر رد ه اهریمنان سیاهه کرد ه است. با آمد ن اسلام انگاره های نوینی به ذهنیت ایرانی و زبان فارسی افزود ه می شود که ایرانیان به ناخود آگاه آنها را با پری باستانی خود آشتی می د هند ؛ این انگاره های تازه سبب می شود که پری بار د یگر چهره ستود نی خود را بازیابد و د ر هنرهای ایرانی مانند نگارگری و تعزیه به همراه د یگر بود ه های فرازمینی نقش آفرین شود . پری د ر نگارگری د ر اوج زیبایی تصویر می شود اما با نشانگانی مانند رنگ سرخ، برخی از سویه های شوخ و شیطان خود را هم هوید ا می کند . پری د ر تعزیه نقش بسیار پررنگی د ارد و چهار بار با خویشکاری های گوناگون روی صحنه می آید . او به شیوه های رنگارنگ به قهرمانان مقدس یاری می رساند . این خویشکاری ها آمیزه ای است از ویژگی های باستانی پری با آموزه های نوین اسلامی که د ر واژه ها و انگاره هایی مانند ملک، جن و حورالعین دید ه می شود . د ر پایان، این همه، د ر پیکر یک اثر هنری پخته و زیبا ساختار یافته اند و به بینندگان باورمند پیشکش می شوند . پری بازیافته بود ه ای نیکو و دوست داشتنی است که اگر رگه هایی از شوخ و شنگی و فریبندگی هم د ر او به جا ماند ه از ناگزیری ویژگی های زنانگی است.

کلمات کلیدی:

تعزیه، ریشه واژه شناسی، پری، نگارگری، هنر ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1372523>

